Vught

Raadsinformatiebrief

Datum	27 februari 2025
Onderwerp	Voortgangsrapportage nota Gezondheid *Iedereen Gezond 2023 – 2026*
Zaaknummer	Z21 - 238745
Documentnr.	UIT/24 - 599263

Inleiding

In deze raadsinformatiebrief wordt u met een voortgangsrapportage geïnformeerd over de uitvoering van de nota *Iedereen Gezond 2023-2026*, op wat 'is gedaan' of 'is ontwikkeld'.

Voorgeschiedenis

- Startnotitie Gezondheidsbeleid
- Nota Gezondheid *Iedereen Gezond 2023-2026*

Inhoudelijk

Uitvoering 2023 nota *Iedereen Gezond 2023-2026*

Op 2 februari 2023 stemde de raad in met de nota *Iedereen Gezond 2023-2026* (nu: de nota). In de nota is toegezegd dat de raad in januari een jaarverslag en jaarplan ontvangt met daarin wat 'is gedaan' of 'is ontwikkeld' aan de uitvoering van de nota.

Het zogenoemde jaarverslag en jaarplan is een voortgangsrapportage van de nota. De nota gaat over meerdere jaren en heeft acties die meerjarig doorwerken. Wij ervaren in de praktijk dat dit niet goed aansluit bij de systematiek van een jaarplan en een jaarverslag. We stellen voor het document daarom voortaan *voortgangsrapportage Gezondheidsbeleid* te noemen, waarbij u een jaarlijkse rapportage krijgt met daarin de stand van zaken.

Dit is de eerste voortgangsrapportage. De reden hiervoor is dat we vanaf februari 2023 de vijf verplichte ketenaanpakken: Welzijn op Recept, Ketenaanpak Valpreventie, Ketenaanpak Gezonde Leefstijl Interventie voor volwassenen en kinderen (2) en Kansrijke Start uit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), moeten uitvoeren binnen de gemeente Vught. De personele capaciteit is volledig ingezet voor het opzetten en implementeren hiervan, waardoor de voortgangsrapportage vertraging heeft opgelopen omdat er andere prioriteiten zijn gesteld. De raad is hiervan toen niet op de hoogte gesteld wat wel had gemoeten. In januari 2026 wordt een rapportage over de voortgang over het jaar 2025 opgesteld.

In de voortgangsrapportage over 2023 en 2024 zijn de thema's uit de nota opgenomen:
1. Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving;
2. Gezondheidsachterstanden verkleinen;
3. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen;
4. Vitaal ouder worden.

Onder deze thema's is vermeld 'wat willen we bereiken' en 'wat gaan we hiervoor doen'. Hierbij staan de activiteiten die zijn uitgevoerd of ontwikkeld, en wat de status van de activiteit is. Hierdoor is op inhoud inzichtelijk welke concrete activiteiten en acties zijn gerealiseerd, welke in 2025, of de komende jaren worden uitgevoerd. Zoals bij:

- Thema 1: Het versterken wijken en bouwen en/of versterken netwerken waardoor inwoners zich verbonden voelen doordat er aantrekkelijke, toegankelijke openbare ruimten zijn waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Afgelopen jaar zijn twee wijkpunten geopend: Wij omarmen en Battle Axe.

- Thema 2: Preventieve en vroegtijdige interventies tijdens de eerste levensfasen in de ketenaanpak Kansrijke Start. In 2024 zijn we met een flink aantal nieuwe interventies gestart zoals Mamakids of Ouders Inc. om de kansen voor kinderen te vergroten en de gezondheids-achterstanden te verkleinen.

- Thema 3: Continueren we het programma Gezonde School waaraan alle scholen deelnemen zodat jongeren meer veerkracht en weerbaarheid krijgen en kunnen omgaan met de druk op het dagelijks leven.

- Thema 4: Vitaal ouder worden: de ketenaanpak Valpreventie waarmee we willen voorkomen dat ouderen vallen en zorgen dat ze langer vitaal blijven.

De activiteiten worden gerealiseerd binnen de bestaande budgetten waaronder de Specifieke uitkering Gezonde en Actief Leven Akkoord (SPUK GALA) en de Specifieke Uitkering Integraal Zorg Akkoord (SPUK IZA).

Burgemeester en wethouders van Vught,

de secretaris,	de burgemeester,
W.F.F. Keijzers	R.J. van de Mortel

Bijlage: Voortgangsrapportage 2023/2024 Nota *'Iedereen Gezond 2023-2026'*

Voortgangsrapportage Nota Gezondheid 2023-2026

Gemeente Vught (jaar 2023/2024)

Vught

Thema 1
Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Wat is gedaan of is ontwikkeld	Status
Een gezonde, inclusieve en veilige leefomgeving. Een omgeving waarin alle inwoners de mogelijkheid krijgen om zichzelf te zijn, zichzelf te ontplooien en gezonde keuzes te maken.	**Meer veilige en inclusieve (speel) plekken** in de openbare ruimte.	Op 4 locaties zijn er veiligere en inclusieve speelplekken gerealiseerd: speeltoestellen Paardensteeg, de pumptrack is geasfalteerd en beweeglocatie aan de Paardensteeg. We vernieuwen de volgende speelplekken: Astorias in Vught, Hazelaar/Lijsterbes in Helvoirt, Kampenhout in Vught en Sint Jorisstraat in Helvoirt. Voor meer informatie zie *Speelplekken | Wij in Vught*. Daar staat per speelplek meer informatie	
		Er zijn 3 beweegroutes gerealiseerd: rondom de IJzeren Man, bij de Rode Rik en in Cromvoirt.	
		In de planning is de beweeglocatie in Cromvoirt. De verwachting is dat deze in Q4 2025 gereed is. Er is een burgerinitiatief ontstaan met het idee om het groter te maken Er ligt nu een voorlopig ontwerp. De beweeglocatie wordt meer geschikt voor alle inwoners en is zeer inclusief (voorzieningen voor minder validen) en biedt veel ruimte voor ontmoeting.	
	Meer groene, veilige en toegankelijke plekken voor alle inwoners welke uitnodigen tot bewegen en ontmoeten.	In de mobiliteitsvisie is opgenomen dat bij nieuwe woongebieden we deze inrichten met goede, verkeersveilige en snelle verbindingen voor fietsers en wandelaars. De auto komt op de tweede plaats en krijgt minder ruimte, met meer ruimte voor extra groen. Hierin zijn de eerste stappen gezet.	
		We werken aan veilige oplossingen voor de fietsers. Vb. de aanpassing van het kruispunt Boxtelseweg - Dr. Hillenlaan. Een project is de ontwerpopgave voor de Laagstraat. Hier zoeken we letterlijk meer ruimte voor de fietsers met extra breedte op het fietspad.	
	Een veilige omgeving rondom de school en kinderopvang waarbij we stimuleren dat kinderen (en ouders) met de fiets of te voet komen.	We gaan voor de scholen een onderzoek uitvoeren naar de meest gebruikte schoolroutes en de inrichting van de schoolomgeving. Het verschilt per schoolgebied en vereist maatwerk voor oversteekvoorzieningen, snelheidsremmers of signalering in of op het wegdek of met verkeersborden. Dit onderzoek staat op de planning voor 2025. *(mobiliteitsvisie : handlerdownloadfiles.ashx (wijinvught.nl))*	
	Wijken versterken en netwerken bouwen en/of versterken waar de bewoners zich mee verbonden voelen, waar ze een aantrekkelijke openbare ruimte terugvinden die voor iedereen toegankelijk is en die zich leent voor beweging en ontmoeting.	Er is onderzoek gedaan naar de behoeften en wensen van de wijkpunten en er zijn 2 netwerkbijeenkomsten geweest met locaties/organisaties die ontmoeten organiseren. Wordt verder uitgewerkt in Q1 2025.	
		Oktober 2024 zijn er twee nieuwe wijkpunten geopend: Wij Omarmen en Battle Axe.	

LEGENDA

 gerealiseerd

 gepland / moet nog uitgevoerd worden

 nog niet gerealiseerd

Thema 2
Gezondheidsachterstanden verkleinen

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Wat is gedaan of is ontwikkeld	Status
Het maken van gezonde keuzes (voldoende water, gezonde voeding, alcoholarm en -vrij, niet roken) stijgt bij verschillende groepen in de samenleving.	**Preventieve en vroegtijdige interventies** tijdens de eerste levensfasen met Kansrijke Start	We zijn in 2024 gestart met de interventies: - 'Ouders inc.' is een online cursus voor ouders met jonge kinderen. 8x gebruik van gemaakt. - 'Mama Kits', traject bestaat uit 1 tot 3, 1 op 1 gesprekken met GGD Jeugdverpleegkundige. 3 trajecten uitgevoerd. - 'Stichting Babyspullen': 5 Babystartpakketten. - Nu niet zwanger'. - 'Preconceptionele Zorg'. - leveren een bijdrage aan Centering zwangerschap. De eerste resultaten van de laatste drie interventies verwachten wij in 2025.	
	We sluiten aan bij de Gelijke kansen Alliantie, en zetten daarbij extra in op kwetsbare jongeren en talentontwikkeling.	Deze opgave is achterhaald doordat wij met de scholen middels het LEA overleg een andere vorm hebben gevonden die is ingezet.	
Het aantal inwoners met een actieve gezonde leefstijl stijgt.	**We zetten in op interventies op het gebied van: overgewicht met gezonde voeding, voldoende water, alcoholarm en -vrij en bewegen en roken,** waarbij er aandacht is voor de achterliggende factoren (armoede, schulden, gezondheidsvaardigheden etc.).	We zijn in januari 2024 gestart met de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht in het kader van de verplichte ketenaanpak uit IZA/GALA: Gezonde Leefstijl Interventie (GLI). We hebben de partners voorzien van de juiste opleiding en hebben afspraken gemaakt hoe kinderen en hun gezin aan te melden voor de aanpak. Er lopen 8 trajecten in 2024 waarin het kind en de samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein centraal staan, overgewicht of obesitas is aanleiding om in gesprek te gaan. Vanuit daar wordt gekeken naar achterliggende oorzaken, de huidige situatie en krijgt het kind en gezin ondersteuning. Voor een duurzame verandering is meer nodig dan alleen ondersteuning gericht op voeding, beweging en slaap.	
		Deelname t/m 2024 regionaal project Skip. Zij delen informatie voor scholen middels postercampagnes, escaperooms, games en toolkits. En hebben een conceptleidraad 'denormalisering drugs bij evenementen' opgesteld. Vanaf 2025 nemen we niet meer deel aan het regionale project maar zetten we in op lokale activiteiten zoals het organiseren van bijeenkomsten en delen van informatie voor jongeren en ouders. Dit doen we samen met Herstelvoirt, Novadic Kentron, Jongerenwerk Vught en de GGD.	
		Project Doet Ontmoet: maandelijks workshops, lezingen etc, over gezondheid, bestaanszekerheid, mindfulness e.d.	
		Project Voel je Goed: waar inwoners die laaggeletterd zijn een traject doorlopen waarin ook gezondheid: eten, bewegen etc. een onderdeel zijn. Starten jaarlijks 2 groepen van ongeveer 6 personen.	

Thema 2 (vervolg)
Gezondheidsachterstanden verkleinen

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Wat is gedaan of is ontwikkeld	Status
Het aantal inwoners met een actieve gezonde leefstijl stijgt. (Vervolg)	**Extra aandacht voor kinderen op jonge leeftijd** om met gezonde voeding in aanraking komen.	Scholen voor primair en voortgezet onderwijs nemen deel aan de Gezonde School, waarbij er extra aandacht is voor gezonde voeding: - 3 basisscholen hebben de stimuleringsregeling Jong Leren Eten toegekend gekregen voor 2024 – 2025, namelijk De Schalm, De Leydraad en de Piramide. - Het Zuiderbos (speciaal onderwijs) heeft het ondersteuningsaanbod Gezonde School toegekend gekregen en gaat aan de slag met de Gezonde Schoolkantine. - De Schalm heeft het vignet Welbevinden toegekend gekregen. - De Leydraad heeft momenteel 4 vignetten Gezonde School (Voeding, Welbevinden, Bewegen & Sport en Natuur & Milieu.	
		Gezonde sportkantine: Alle sportverenigingen gaan of zijn hiermee aan de slag. Vv zwaluw heeft de top-prestatiebadge voeding 1 ontvangen. Met de GGD, MOVE en TEAM:Fit worden er gesprekken gevoerd over het gezonder maken van kantines.	
	En extra aandacht voor de oudere inwoners, denk bv aan ondervoeding.	Een Project Ondervoeding thuiswonende ouderen Vught werkgroep GGD, diëtist, tandarts, Wegwijs+ heeft een signaleringskaart opgesteld en Webinars en presentaties verzorgd aan zorgverleners, KBO en informatie opgesteld die de ouderenadviseurs tijdens de huisbezoekers gebruiken.	
		De fittestdagen hebben naast bewegen en testen, veel aandacht voor gezonder eten, minder drinken en stoppen met roken. Maar ook positieve gezondheid, 'wij zijn zelf het medicijn', mentale gezondheid en zingeving komen aanbod. Deze zijn jaarlijks in Vught en in Helvoirt.	
	Er zijn geen financiële belemmeringen om mee te doen en te kunnen bewegen met sport en cultuur voor jong en oud.	Regelingen Volwassenenfonds Sport en Cultuur, het Jeugdfonds Sport en cultuur en de Regeling Meedoen, waarbij de drempel per 2024 is verlaagd waardoor meer inwoners van de regelingen gebruik kunnen maken.	
		Van de Regeling Meedoen hebben in 2023 393 inwoners gebruik gemaakt en in 2024 397. In 2023 hebben 83 inwoners gebruikt gemaakt van het Volwassenfonds en in 2024 90 inwoners. Van het Jeugdfonds Sport en cultuur hebben in 2023 102 en in 2024 259 kinderen gebruik gemaakt.	

Thema 2 (vervolg)
Gezondheidsachterstanden verkleinen

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Wat is gedaan of is ontwikkeld	Status
Het aantal inwoners met een actieve gezonde leefstijl stijgt. (Vervolg)	**We dragen er samen met lokale partners aan bij,** dat alle jeugd voldoende kan bewegen.	Door het inzetten van MOVE Vught en de samenwerking met lokale (sport)verenigingen en het onderwijs: clinics in het onderwijs, plein sportief, de MOVE Sportzomer, bewegen in de openbare ruimte, kleutersport, Try-Out, toernooien etc.	
	We sluiten aan bij (jaarlijks) landelijke campagnes om een gezonde leefstijl te bevorderen.	We maken jaarlijks gebruik van landelijke campagnes van de GGD zoals IkPas, Nix18, Stoptober, 30 dagen gezonder en 'we zijn zelf het medicijn' (april, september, oktober, december).	
	Alle openbare (gemeentelijke) ruimten zijn rookvrij. Dit zijn alle gemeentelijke gebouwen van de gemeente en sport- en speelplekken	Alle gemeentelijke speeltuinen zijn rookvrij.	
		Alle openbare gemeentelijke ruimten zijn rookvrij.	

Thema 3

Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Wat is gedaan of is ontwikkeld	Status
Jongeren hebben meer veerkracht en weerbaarheid	**Continueren van het programma** Gezonde school.	Alle scholen voor primair en voortgezet onderwijs nemen deel aan de Gezonde School.	
Jongeren kunnen beter omgaan met mentale en fysieke druk, en tegenslagen in het leven, zelf of met hulp van anderen.	**We creëren voldoende sport, spel en beweegaanbod** voor jongeren.	Sportactiviteiten voor jongeren i.s.m. MOVE Vught en het onderwijs.	
Scholieren ervaren minder druk.	**Het onderwijs stimuleren om lesaanbod op het gebied van mentale weerbaarheid** in te zetten.	Voortgezet onderwijs heeft veel aandacht voor mentale problematiek en passen hier hun ondersteuningsaanbod op aan: - Er worden gesprekken gevoerd met Ypse en Novadic Kentron over de STORM aanpak: dit is een preventieprogramma dat de ontwikkeling van een positief zelfbeeld, weerbaarheid en veerkracht onder jongeren stimuleert.	 

Thema 4
Vitaal ouder worden

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Wat is gedaan of is ontwikkeld	Status
Het aantal inwoners dat zich eenzaam voelt neemt af, evenals het taboe rondom eenzaamheid.	**Het stimuleren van het vergroten** van het sociale netwerk.	Door 'Samen koken' in Vught voor 55+.	
		In wijk- en dorpspunten worden diverse activiteiten met gezond eten en bewegen georganiseerd.	
		Er zijn huiskamers waar niet geïndiceerde dagbesteding plaatsvindt zoals: Praatje met een Taartje.	
		Door Welzijn op Recept (ketenaanpak) waarbij de huisarts doorverwijst naar de welzijnscoach. Er zijn dit jaar 63 doorverwijzingen geweest.	
		Door sportaanbod voor ouderen te faciliteren: zoals walkings sports.	
		Thema Eenzaamheid is opgenomen in de Lokale Sociale Agenda: *(Beleidsnota's gemeente Vught | Wij in Vught (LSA))*.	
Alle inwoners ervaren het leven als zinvol en blijven op hoge leeftijd actief mee doen.	**Bewustwording onder 'jongere' ouderen vergroten** over het belang van vitaliteit en het hebben van sociale contacten.	In Q2 2025 wordt een beleidsvisie Sociale Basis vastgesteld door het college.	
		In 2025 wordt er een plan van aanpak eenzaamheid opgesteld.	
	Een gezonde leefstijl stimuleren op het gebied van (gezonde) voeding, voldoende water, alcoholarm en -vrij en beweging.	Jaarlijks worden fittestdagen georganiseerd in Vught en Helvoirt. Waaronder een individueel fitgesprek met leefstijlcoach, tests/metingen en workshops zoals: - Positief Gezond Ouder Worden / Positieve Gezondheid - We zijn zelf het medicijn - Welzijn op Recept - Ondervoeding thuiswonende ouderen - Dementie - Switch to Move - Leeftijd verandert, de nachtrust ook! - Ouderen Samen / BSV - Zingeving. In gesprek met elkaar - Kunst kijken met VTS methode - Hulpdiensten - Vervoer / Seniorenbus, automaatje - Smart Floor – test valrisico door MOVE Vught	

Thema 4 (vervolg)
Vitaal ouder worden

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Wat is gedaan of is ontwikkeld	Status
Het aantal valongevallen neemt af.	**We zetten in op beweegaanbod en programma's** gericht op verschillende onderdelen van bewegen en op het uitbreiden van kennis over bewegen, gezondheid en 'valrisico's.	In november 2023 gestart met pilot valpreventie met MOVE Vught en fysiotherapie-praktijk Fysiofit. Vanaf 1 januari 2024 zijn we gestart en inmiddels zijn nog twee fysiotherapiepraktijken aangesloten: Bruyst en Wey. Eind 2024 sluit ook Fysio Vught Noord aan. De fysiopraktijken doen de valanalyses en geven de interventies InBalans en Otago. MOVE verzorgt de communicatie rondom Valpreventie en de valrisicotesten met behulp van de Smart Floor. Ook geven zij advies over hoe te bewegen om vallen te voorkomen en leiden door naar het beweegaanbod in Vught. Ook zorgen zij voor een stukje nazorg. MOVE heeft inmiddels bij 750 ouderen een valrisico test afgenomen, waarna 100 inwoners een uitgebreide valanalyse hebben gehad en daarvan hebben 82 inwoners deelgenomen aan een interventie.	
		In oktober 2024 heeft er een valpreventiemiddag plaatsgevonden waarbij inwoners uitgebreider geïnformeerd werden over valpreventie. Deze gaat jaarlijks terugkomen.	
Een seniorenvriendelijke leefomgeving.	**Gezondheidsrisico's** voor ouderen in de leefomgeving nemen we weg.	Ouderenadviseurs, OCO's en ouderenorganisaties worden doorlopend geïnformeerd over valpreventie- activiteiten, waaronder informatie over: hoe vallen te voorkomen met bewegen, maar ook aanpassingen in de leefomgeving thuis, het belang van goed zicht en goed schoeisel.	
En het aantal inwoners dat sociale cohesie en betrokkenheid ervaart, neemt toe.	**Er zijn toegankelijke voorzieningen,** denk aan groen/parken, eerste lijn gezond-heidszorg, sportlocaties, ontmoetingsruimten. Maar ook toiletten, bankjes en rollator-vriendelijke trottoirs om de afstand naar voorzieningen als winkels te overbruggen.	We hebben in beeld op welke plekken er de hoogste kans op "hittestress" is. Dit kunnen we gebruiken voor het nemen van klimaat adaptieve maatregelen zoals planten van bomen of het wegnemen van onnodige verhardingen opgenomen in Nota Klimaatadaptief *Beleidsnota's gemeente Vught | Wij in Vught.*	
		Dit is o.a. in de omgevingsvisie opgenomen, maar ook in de Lokale sociale agenda, de nota Klimaat adaptief en mobiliteitsvisie komt dit terug. *omgevingsvisie Vught (wijinvught.nl)* *Beleidsnota's gemeente Vught | Wij in Vught (LSA)* *Beleidsnota's gemeente Vught | Wij in Vught (groenvisie)* *Beleidsnota's gemeente Vught | Wij in Vught (Nota Klimaat adaptief)* Ook worden bij nieuwe projecten en principeverzoeken deze onderwerpen meegenomen.	

Thema 4 (vervolg)
Vitaal ouder worden

Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Wat is gedaan of is ontwikkeld	Status
En het aantal inwoners dat sociale cohesie en betrokkenheid ervaart, neemt toe. (Vervolg).	**Sportverenigingen faciliteren** bij sportaanbod voor ouderen.	Walking sports zoals walking footbal bij sportverenigingen en MOVE Vught: waaronder Switch to Move.	
	Uitbreiding van beweegtuinen en -routes.	Onderdeel van Speel, beweeg en sportbeleid: er zijn 3 beweegroutes gerealiseerd: rondom de IJzeren Man, bij de Rode Rik en in Cromvoirt.	
		In de planning is de beweeglocatie in Cromvoirt. De verwachting is dat deze in Q4 2025 gereed is. *Beleidsnota's gemeente Vught | Wij in Vught.*	

LEGENDA

 gerealiseerd

 gepland / moet nog uitgevoerd worden

 nog niet gerealiseerd